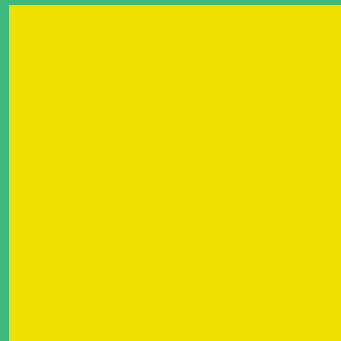

4

WANNEER DE ONTMOETING EEN
CONFLICT WORDT: RECHTVAARDIGE
OORLOG EN RECHTVAARDIGE VREDE

RECHTVAARDIGE OORLOG EN RECHTVAARDIGE VREDE

4.1 ALGEMENE INLEIDING

4.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede.' Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep het thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht verschillende onderwerpen aankaarten die in verband staan met het overkoepelende thema "Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede." Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven het thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding maakt een onderscheid tussen 'basisleerstof' en 'verdieping'. De basisleerstof komt standaard aan bod in de handleiding voor de leerlingen en neemt twee lessen in beslag. De leerkracht heeft daarnaast zelf de keuze om de kennis van de leerlingen te verdiepen aan de hand van de extra hoofdstukken met bijhorende impulsen en didactische suggesties, die in deze handleiding worden aangereikt.

Deze handleiding bestaat uit vier onderdelen:

1) Deze handleiding vangt allereerst aan met een algemene inleiding. Deze inleidingschetst hoe in de islam naargeweld wordt gekeken. Enkele belangrijke begrippen uit de islamitische theologie worden nader verklaard. Tot slot wordt in dit eerste deel stilgestaan bij enkele gewelddadige groeperingen die geweld gebruiken en promoten als maatschappelijke oplossing. We weerleggen hun visie. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

2) In het tweede deel benadrukken we het belang van de spirituele jihad en lichten we beknopt de filosofie van de islam ten opzichte van de ziel toe. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

3) In het derde deel bespreken we verschillende schepsels. We proberen een onderscheid te maken op basis van hun soort ziel en de capaciteit om zijn/haar begeertes in toom te houden (spirituele jihad). Dit is een verdiepend hoofdstuk.

4) In het derde deel gaan we dieper in op de verschillende vormen van jihad. We proberen de ware betekenis van de jihad uit te leggen. Hiermee wordt aangetoond dat de term jihad in principe niet meteen met geweld te associëren is. Dit is een verdiepend hoofdstuk.

5) De handleiding eindigt met een beknopte woordenlijst. Het bevat een olijsting van begrippen die wellicht extra toelichting behoeven. Op het niveau van de leerling worden daarom enkele begrippen uitgelegd.

4.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema: 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede.'

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven van de leerlingen wordt aangebracht. Het beeldfragment is een algemene introductie van het thema 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede' voor de leergroep, van daaruit kan de leerkracht vertrekken om dit thema vervolgens verder uit te werken met één of meerdere impulsen en didactische suggesties uit deze handleiding.

4.2 ISLAM EN GEWELD

4.2.1 INLEIDING

Islam en geweld worden vaak met elkaar in verband gebracht. Verschillende gebeurtenissen die de ware islam geen deugd deden, hebben in het recente verleden plaatsgevonden. Denk aan de aanslag op het World Trade Center op 11 september 2001, de oprichting van extremistische organisaties zoals ISIS in 2014, de terreuraanslagen in enkele Europese steden,... Hierdoor is de islam uiteraard vaak op een negatieve manier in de media gekomen.

Hoewel deze gebeurtenissen plaatsvonden op initiatief van islamitische groeperingen, staan hun handelingen in schril contrast met de leer van de islam. Deze extremistische groeperingen verantwoorden hun daden door het 'jihad' te noemen, maar de term wordt verkeerdelijk gebruikt om geweld te rechtvaardigen.

Hoewel radicalisme en extremisme de laatste twee decennia vaak geassocieerd worden met de islam, is geweld helemaal niet inherent aan de islam. De islam verbiedt immers het gebruik van geweld tegen eenieder, zonder onderscheid tussen gelovigen en niet-gelovigen. Het klopt dat de Koran bepaalde verzen over geweld bevat, maar we moeten ze steeds in de juiste context begrijpen. Het is niet de bedoeling dat we in onze huidige maatschappij de Koranverzen letterlijk interpreteren en toepassen. Dit zou niet stroken met de bedoeling van de tekst.

Radicalisme en extremisme hebben doorheen de jaren verschillende vormen aangenomen. Zo kampten we in de vorige eeuw met enkele rechts-extremistische organisaties en groeperingen. Ook het communistisch extremisme had een negatieve impact op de Westerse samenleving. De laatste jaren kampen we ook met het oprukkend islamitisch radicalisme. Wat hiermee duidelijk wordt, is dat geweld niet per se inherent is aan een bepaald geloof, een bepaalde filosofie of ideologie, maar dat tal van verschillende factoren leiden tot extreem gedachtegoed. Dit komt voort bij verschillende geloven, filosofieën en ideologieën en daar heeft de islam geen patent op. Dit wordt ook bevestigd door de Israëliisch schrijver en intellectueel Amos Oz:

*"Fanatisme is niet enkel het erfgoed van Al Qaida of IS, Jabhat Al-Nusra, Hamas en Hezbollah, van neonazi's, antisemieten, blanke superioriteitsdenkers, islamofoben, de KuKluxklan, de heuveltop-hooligans en andere bloedvergieters in naam van hun overtuigingen. Al die fanaten en wat daarop lijkt – we kennen ze allemaal. Ze kijken ons dag in dag uit aan vanaf het televisiescherm, gepassioneerd zwaaiend met gebalde vuisten voor cameralenzen, allerlei oudbakken leuzen in de microfoon brullend..."*¹

¹ O. AMOS, Beste Fanatici, Drie essays, Amsterdam, De Bezige Bij, 2017, p.23.

Geweld is niet inherent aan geloof, maar de mens zelf gebruikt geloof voor zijn eigen belangen. Alles wat in handen van mensen komt kan verkeerd uitdraaien. Het meest sublieme object in de handen van mensen kan op het kwaad uitlopen. In het latijns wordt het als volgt uitgedrukt “Corruptio optimi pessima” of “Het allerbeste wordt het allerslechtste als het in zijn tegendeel omslaat”.

Figuur 4.1
Bron: © kalpis /
Adobe Stock

4.2.2 BEGRIPPEN OVER GEWELD

Alvorens dieper in te gaan op de inhoud, is het aangewezen om enkele begrippen over geweld uit de Koran, hadith en islamitische theologie te definiëren:

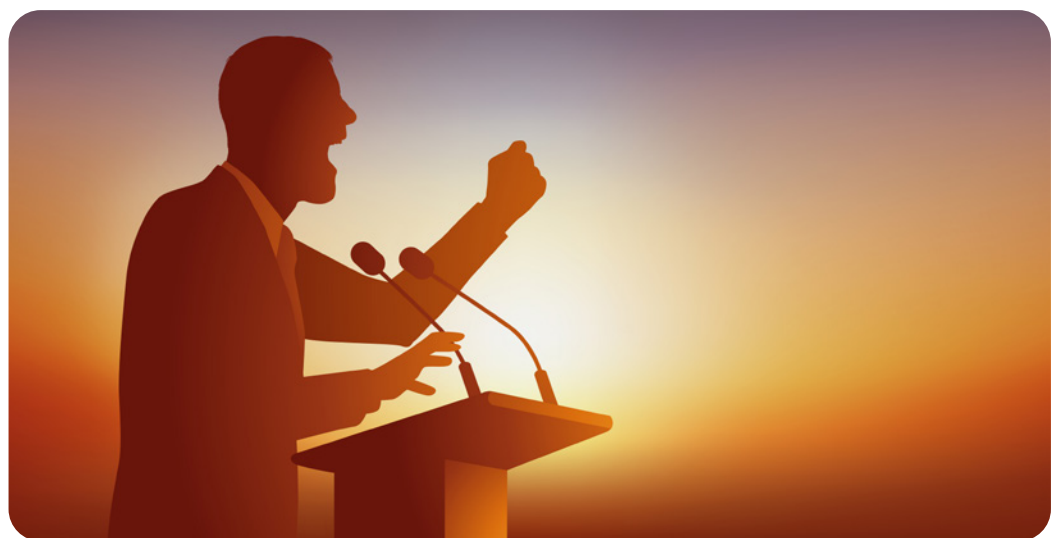
- 1. Jihad:** Taalkundig betekent jihad ‘een inspanning leveren’. De term wordt meestal gebruikt in de context van oorlogsdaden; zich inspannen in de oorlog. Maar in de overkoepelende betekenis van Jihad zoals we die in deze handleiding aannemen, is oorlog slechts een klein onderdeel. Verschillende islamitische geleerden kennen dertien betekenissen toe aan de term Jihad. De kernbetekenis is dus een inspanning leveren, maar niet noodzakelijk in oorlogscontext. Je kan bijvoorbeeld inspanningen leveren voor rechtvaardigheid, voor een goedwerkende maatschappij,...
- 2. Al-Qital:** Taalkundig betekent het strijden. Ook deze term wordt meestal in oorlogscontext gebruikt, maar heeft net zoals jihad een ruimere betekenis.
- 3. Al-Harb:** Letterlijk betekent het oorlog, zoals bijvoorbeeld twee landen die elkaar aanvallen. Al-Harb verschilt essentieel van jihad. Oorlog draait vooral rond overheersing en overwinning van de ander. Jihad staat voor de te leveren inspanningen om de algemene veiligheid te garanderen.
- 4. Al-Unf:** Letterlijk betekent het geweld. Hoewel Al-Unf vaak geassocieerd wordt met de islam, is het begrip nergens in de Koran vermeld.

5. Al-Irhab: AAl-Irhab staat voor terrorisme. 'Terroriseren' staat vermeld in de Koran, in soerat Al-Anfal vers 60. Daarin staat: *"En zet alles in wat jullie hebben aan machtsmiddelen, ook strijdrossen, om de vijand van Allah, jullie vijand en de anderen angst aan te jagen/te terroriseren."*² (Al-Anfal:60) Het is belangrijk om de term terroriseren correct te interpreteren. Terroriseren betekent hier niet de gewelddaden uitvoeren zoals in de recente terreuraanslagen, maar slaat eerder op indruk maken op de tegenpartij om respect af te dwingen.

4.2.3 HET GEBRUIK VAN GEWELD VOOR VERANDERINGEN

Er bestaan islamitische groeperingen die ervan overtuigd zijn dat ze enkel met behulp van geweld maatschappelijke veranderingen kunnen teweegbrengen. Voor hen heiligt het doel alle middelen zoals bijvoorbeeld terreuraanslagen op onschuldigen. Nochtans zijn zulke daden absoluut verboden en in geen enkel opzicht voorgeschreven door de Koran. Toch houden de aanhangers van die groeperingen de schijn op dat verschillende islamitische voorschriften dit gedrag rechtvaardigen. Ze gebruiken daarvoor volgende strategie³ :

Eerst proberen ze de legitimiteit van een staatshoofd te ondermijnen. Als het staatshoofd een moslim is, bestempelen ze hem als niet-moslim. Ze beweren dan dat het staatshoofd de islamitische wetten niet toepast. Nog gemakkelijker is het ingeval het staatshoofd geen moslim is. Dan tonen ze met nog meer overtuiging aan dat de islamitische wetten niet worden toegepast: zoals het feit dat ze bondgenoten zijn van Westerse landen. Dit is volgens hen voldoende om geen autoriteit toe te kennen aan een staatshoofd en ertegen in opstand te komen. Ze sturen erop aan het staatshoofd af te zetten op welke manier ook, dus ook met behulp van geweld.

Figuur 4.2
Bron: © pict rider /
Adobe Stock

² <https://koran.nl/soera-8-al-anfal-de-buit/> (toegang 02.08.2020)

³ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 16-18.

Binnen de islamitische theologie heet dit onderwerp 'Takfir'. Het is een zeer gevoelige kwestie waarin een moslim als niet-moslim wordt beschouwd. Het is niet de taak van de moslim om over iemand anders' religieuze beleving te oordelen. Er bestaan situaties waarin personen openlijk toegeven geen moslim meer te (willen) zijn. In dat geval, is het duidelijk dat een persoon zelf wenst niet meer als moslim te worden beschouwd, maar het moet benadrukt worden dat hier geen gevolgen aan vasthangen. Nogmaals, het is niet de taak van een moslim om andermans religieuze beleving te beoordelen, noch te sanctioneren. Bovendien voorziet de Koran in die keuzevrijheid, zo staat er: *"Er is geen dwang in onze religie. (Al-Baqara: 256)"*

Ten tweede gaat men de bevolking aanzetten om het staatshoofd af te zetten. Hiervoor rechtvaardigen ze zelfs geweld om het doel te bereiken. Dit veroorzaakt vaak chaos en een kamp van aanhangers en tegenhangers binnen de samenleving. Het staatshoofd wordt bestempeld als 'afvallige' die door zijn niet-toepassing van de islamitische wetten mag worden vermoord. Dit is een zeer heftige visie die in schril contrast staat met de hierboven Koranvers die benadrukt dat er geen dwang bestaat in religie. Daarom is er geen sprake van afzetting of doding. Ook staat in een Koranvers: *"De Waarheid is van jullie Heer. Ieder die wil, laat hem geloven. Ieder die niet wil, laat hem niet geloven."* (Al-Kahf:29).⁴ We moeten iedereen de vrijheid laten om toe te passen en te geloven wat hij/zij wil.

Geweld is dus geenszins een middel om veranderingen te brengen in de sameleving. Geweld wordt afgekeurd. Er bestaan echter specifieke situaties waar geweld wordt toegestaan en dat is oorlog voor bescherming. Wanneer een moslimland begreigd wordt en alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn, mag men zich verzetten met geweld mits men de strikte regels van oorlog binnen de islam opvolgt. De regels zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn.
- 2) Wanneer een land onrecht wordt aangedaan.
- 3) Wanneer men mensen uit hun de woningen worden verdrijft.
- 4) Geen vrouwen, kinderen, bejaarden of zieke mensen doden (dus enkel soldaten in een oorlog).
- 5) Respect voor de natuur en dieren.
- 6) Respect voor woningen van mensen.
- 7) Plunderen is niet toegestaan.

⁴ <https://koran.nl/soera-18-al-kahf-de-grot/> (toegang 02.08.2020)

Al deze regels slaan puur op bescherming. Deze regels staan o.a. in het onderstaand vers en de sunnah van de profeet:

“Ga beiden (Mozes en zijn broer) naar de farao, want hij heeft overschreden. Spreek beiden tot hem op een zachte manier. Misschien zal hij het zich ter harte nemen.” (Ta-Ha: 43,44). De geleerden leiden uit dit vers dat men eerst de diplomatische weg moet kiezen om geweld te doen stoppen. Want Farao staat bekend als een grote tiran en toch beveelt Allah Mozes en zijn broer Haroon om zacht met hem te spreken.

De andere regels staan in het volgend vers:

“Aan hen die bestreden worden is [de strijd] toegestaan omdat hun onrecht is aangedaan; God heeft de macht hen te helpen, die zonder recht uit hun woningen verdreven zijn, alleen maar omdat zij zeggen: “Onze Heer is God” - en als God de mensen elkaar niet had laten weerhouden dan waren kluzenaarsverblijven, kerken, synagogen en moskeeën waarin Gods naam vaak genoemd wordt zeker verwoest. Maar God zal hen die Hem helpen zeker helpen; God is krachtig en machtig.” 5 (Al-Hajj/39:40)

Dit wordt ook benadrukt door Aboe Bakr As-Siddiq, een nauwe gezel en opvolger van de Profeet Mohammed –vzmh-. Hij zei aan een van zijn militaire bevelhebbers: “Ik adviseer u volgende tien dingen (met betrekking tot de regels van oorlogsvoering). Dood geen vrouwen of kinderen, bejaarden of zieken. Hak geen bomen om of verbrand ze niet, vooral als het fruitdragende bomen zijn. Verniel geen onbewoonde plaatsen. Dood geen dieren behalve voor voedsel. Verbrand geen bijen en drijf hen niet uiteen. Steel niets van de zaken die in beslag genomen werden gedurende de strijd. En handel niet laf.” 6 (Al-Muwatta, Volume 21, Hadith 10)

In een andere hadith voegt Aboe bakr toe om ook geen priesters en kloosterlingen aan te vallen en dat men hun gebedshuizen niet mag vernielen. Ook gebouwen moeten in tact blijven. Zelfs het consumeren van de melk van de dieren is streng verboden, behalve met de toestemming van de eigenaars.

Het voeren van een oorlog is dus onderworpen aan strikte voorschriften die gebaseerd zijn op de Koran en de sunnah van Mohamed.

⁵ <https://koran.nl/soera-22-al-hajj-de-bedevaart/> (toegang 02.08.2020).

⁶ A. MALIK, al-Muwatta, Beiroet, Dar Iyha Attourat Alarabiya, 1985, p. 212.

OEFENING 1: Onderstreep de juiste betekenis van de term.

1. Taalkundig betekent jihad:

Oorlog – **Een inspanning leveren** – Geweld

2. Al-Qital betekent:

Oorlog - **Strijden** - Terrorist

3. Al Harb betekent:

Oorlog – Extreem – Islam

OEFENING 2: Beantwoord de volgende vragen.

1. Hoe kan je de taalkundige betekenis van jihad in jou dagelijkse leven toepassen?

Je kan bijvoorbeeld inspanningen leveren voor rechtvaardigheid, voor een goedwerkende maatschappij.

2. Kan elk individu Al-Qital en Al Harb toepassen. Leg uit waarom wel of waarom niet.

Neen. Dit is enkel weggelegd voor staatshoofden en daar zijn veel regels aan verbonden: De regels zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn.
- 2) Wanneer een land onrecht wordt aangedaan.
- 3) Wanneer men mensen uit hun de woningen worden verdrijft.
- 4) Geen vrouwen, kinderen, bejaarden of zieke mensen doden (dus enkel soldaten in een oorlog).
- 5) Respect voor de natuur en dieren.
- 6) Respect voor woningen van mensen.
- 7) Plunderen is niet toegestaan.

4.3 SPIRITUELE JIHAD

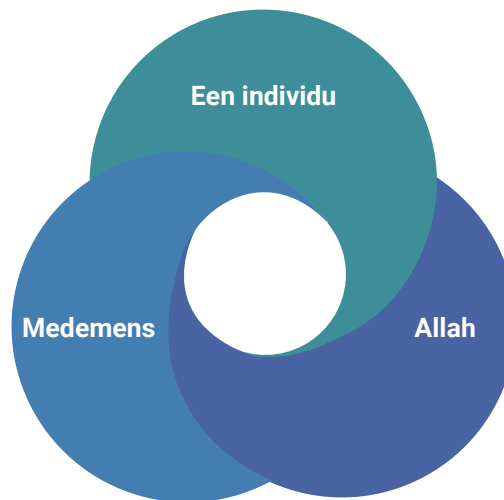
4.3.1 INLEIDING

De spirituele jihad is de hoogste rang van jihad en betekent dat de moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn. Dit doet hij door zijn religieuze verplichtingen na te komen zoals de verplichtingen tegenover Allah, tegenover zichzelf en tegenover de medemens.

4.3.2 DRIEHOEKSVERHOUDING

In de islam is er steeds een belangrijke driehoeksverhouding tussen:

1. Een individu
2. Zijn medemens of 'de ander'
3. Allah

Het is aan iedere moslim om de harmonie tussen deze verschillende relaties te behouden. Dit maakt deel uit van de spirituele jihad, namelijk zijn religieuze verplichtingen nakomen teneinde de harmonie binnen de driehoeksverhouding te bereiken en te behouden. Deze verplichting nakomen is uiteraard geen vanzelfsprekendheid. Het is daarom dat 'jihad' een grote inspanning leveren betekent. Volgens de islamitische voorschriften dient een mens zijn/haar ziel te reinigen omdat de ziel de kern van de mens vormt. Door zijn kern te reinigen kan een mens erin slagen een harmonieuze relatie met zichzelf, met de ander en met Allah te onderhouden. In de Koran staat dit geciteerd als volgt: *"Voorzeker, degene die haar (de ziel) reinigt (van zonden), zal welslagen. En voorzeker, degene die haar bederft, zal verliezen."*⁷ (Ash-Shams: 9 en 10) .

De ziel reinigen van begeertes en steeds harmonie binnen de driehoeksverhouding behouden vergt uiteraard veel inspanning. Het maakt dan ook deel uit van de spirituele jihad.

⁷ <https://koran.nl/soera-91-ash-shams-de-zon/> (toegang 02.08.2020)

4.3.3 OEFENINGEN

OEFENING 1: Oefening driehoeksverhouding

In de islam is er steeds een belangrijke driehoeksverhouding tussen het individu (ik), de medemens (de ander) en Allah. In de relatie met welke van die drie factoren probeert men in onderstaande voorbeelden harmonie te bereiken?

Vul de kolom in en kies tussen: Ik - de medemens - Allah

BESCHRIJVING	WIE?
Jareer Ibn Abdullah, moge Allah met hem tevreden zijn, heeft overgeleverd: "De Profeet Sallallahu 'alaihi wasalam heeft gezegd: Wie geen barmhartigheid voor mensen heeft, zal geen barmhartige..." ⁸	De ander
Spirituele aanbidding	Allah
Gezond leven	Ik
"De beste wijze om Allah te gedenken is het opzeggen van de Shahada. Dit is Laa illaaha illa Allah en betekent "Er is geen god dan Allah". ⁹	Allah
Voedsel doneren	De ander
"Voor diegene die een pad volgt om kennis op te doen, zal Allah het pad naar het Paradijs vergemakkelijken."	Ik

⁸ <http://www.risallah.com/hadith/hadith.php?cat=4>. (toegang 02.08.2020)

⁹ <https://hadithvandedag.nl/allah/allah-gedenken>. (toegang 02.08.2020)

4.4 DRIE SOORTEN SCHEPSELS

4.4.1 ENGELEN, DIEREN EN MENSEN

Allah heeft drie soorten schepsels geschapen die we kunnen onderscheiden op basis van hun soort ziel en de capaciteit om zijn/haar begeertes al dan niet steeds te volgen:¹⁰

1) **De eerste categorie** schepsels zijn de **engelen**. Zij beschikken over een zuiver rationele en redelijke ziel. Bovendien hebben ze helemaal geen begeertes of behoeften wat maakt dat ze Allah in elke handeling steeds gehoorzamen. Zo staat in de Koran over de engelen geschreven: "Waarover strenge en hard optredende Engelen zijn aangesteld, die Allah niet ongehoorzaam zijn in wat Hij hun beveelt, maar doen wat hun bevolen is." (66:6).¹¹

Figuur 4.3
Bron: © pict rider /
Adobe Stock

Figuur 4.4
Bron: © adogslifephoto
Adobe Stock

2) **De tweede categorie** schepsels zijn de **dieren**. Zij beschikken over een sensitieve ziel en veel begeertes. Bovendien ontbreekt de redelijkheid en ratio waardoor de basisbehoefte en begeertes op gevoel worden gevolgd.

Figuur 4.5
Bron: © Dmytro /
Adobe Stock

3) **De derde categorie** schepsels zijn de **mensen**. De islam beschrijft de mens als wezen met ratio en redelijkheid, maar tegelijk ook met een sensitieve ziel. We spreken daarom van een rationele en sensitieve ziel.

¹⁰ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 159, 160.

¹¹ <https://koran.nl/soera-66-at-tahrim-verbod/>.

4.4.2 DE MOEILIKHEID VAN DE SPIRITUELE JIHAD

De spirituele jihad houdt voor de mens in om niet steeds zijn behoeften blindelings te volgen, maar ook te handelen met redelijkheid. Meer concreet houdt het in dat de mens zijn ziel onderhoudt en doet stijgen tot de rangen van de engelen in plaats van ze te gebruiken als de dieren. Als je er als mens in slaagt die begeertes en de redelijkheid te balanceren, doe je aan spirituele jihad.

De ziel van de mens neigt volgens de islam van nature naar begeertes, behoeftes en passies.

4.4.3 DRIE SOORTEN ZIELEN VAN DE MENS

Wanneer de moslim geen inspanning (jihad) levert om die passies in toom te houden, zal hij nooit de ultieme wijsheid of hikma bereiken. Een wijs iemand weet echter redelijk om te gaan met zijn passies. Redelijk omgaan met zijn passies en begeertes betekent niet dat de ziel niet van de passies mag genieten, maar dat die er niet volledig afhankelijk van wordt.

In de Koran wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten zielen van de mens :¹²

1) De begeerlijke ziel of An-Nafs Al-Ammara: Dit is de ziel die zich volledig aan de begeertes en passies overgeeft. Over de begeerlijke ziel zei de profeet Yoessoef het volgende in de Koran: *“En ik verklaar mijzelf niet vrij. Waarlijk, de ziel neigt naar het slechte.”* (Soerat Yoessoef:53)¹³

2) De vermanende ziel of An-Nafs Al-Lawama: Dit is de ziel die de mens constant herinnert aan Allah en de islamitische principes. Het vergt een grote inspanning of jihad om zichzelf steeds te herinneren aan de islamitische principes in plaats van blindelings de begeertes te volgen. De Koran verwijst naar dit soort ziel als volgt: *“En ik zweer bij de vermanende ziel...”* (Al-Qiyama: 2,3)¹⁴

3) De stabiele/rustige ziel of An-Nafs Al-Moetma-iena. Dit is de ziel die een lange strijd met passies heeft overwonnen en uiteindelijk tot rust is gekomen. De stabiliteit van deze ziel zorgt ervoor dat de mens geen innerlijke onrust en spanningen meer ervaart. Het is zeer moeilijk en het vergt veel inspanningen van de mens om zich deze eigenschappen van de ziel eigen te maken. Door de vereiste inspanningen en het moeilijk te bereiken doel van stabiliteit en redelijkheid wordt het bereiken van deze ziel als hoogste rang binnen de spirituele jihad beschouwd. De Koran verwijst naar deze ziel als volgt: *“O tot rust gekomen ziel! Voeg je bij Mijn (rechtgeaarde) dienaren.”* (Al-Fajr: 27,28)¹⁵

¹² Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 159, 160.

¹³ <https://koran.nl/soera-12-yusuf-jozef-zoon-van-jakob/>.

¹⁴ <https://koran.nl/soera-75-al-qiyamah-de-wederopstanding/>.

¹⁵ <https://koran.nl/soera-89-al-fajr-de-dageraad/>.

4.4.4 OEFENINGEN

OEFENING 1: Oefening kenmerken soorten schepsels

Allah heeft drie soorten schepsels geschapen. Vul onderstaande kenmerken in bij het bijpassende schepsel

Zuiver redelijke ziel – Sensitieve ziel – Allah nooit ongehoorzaam –
Geen begeertes – Steeds basisbehoeften volgen – Ratio – Geen ratio –
Sensitieve en rationele ziel – Ziel onderhouden door spirituele jihad

Engelen

- * Zuiver redelijke ziel
- * Allah nooit ongehoorzaam
- * Geen begeertes

Dieren

- * Sensitieve ziel
- * Steeds basisbehoeften volgen
- * Geen ratio

Mens

- * Ratio
- * Sensitieve en rationele ziel
- * Ziel onderhouden door spirituele jihad

OEFENING 2: Invuloefening

Leg onderstaande begrippen uit in eigen woorden.

1) Spirituele jihad

Spirituele jihad is de hoogste rang van jihad en betekent dat de moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn.

2) De stabiele/rustige ziel of An-Nafs Al-Moetma-iena

Dit is de ziel die een lange strijd met passies heeft overwonnen en uiteindelijk tot rust is gekomen.

OEFENING 3: Doe zelf aan spirituele jihad!

Zelfreflectie maakt deel uit van de jihad. Door een moment te bezinnen over jouw eigen persoonlijkheid, gevoelens, sterktes, zwaktes, gedrag,... doe je aan spirituele jihad.

Bedenk 5 zelfreflectievragen. Enkele voorbeelden zijn: "Wat zijn mijn verbeterpunten?" "Waar ben ik dankbaar voor?" "Maak ik fouten?" Vervolgens mag je jou reflectievragen beantwoorden.

OEFENING 4: Invuloefening

Op welke manier kan je in onderstaande situaties aan spirituele jihad doen en jouw gedrag verbeteren?

CASUS	SPIRITUELE JIHAD
Je moeder is een hardwerkende vrouw. Nadat ze van haar werk thuiskomt, begint ze aan het avondeten. Je ligt in de zetel en wilt niet meehelpen.	<ul style="list-style-type: none">-Nadenken over manieren om mijn moeder te helpen door bijvoorbeeld de tafel te dekken.-Vragen aan mijn moeder of ze hulp nodig heeft.-Mij in de plaats stellen van mijn moeder: hoe zou ik het ervaren om nooit een helpende hand te hebben?...
Je begint altijd veel te laat aan jouw opdrachten. Hierdoor moet je extra hard werken in een korte tijdspanne.	<ul style="list-style-type: none">-Nadenken over manieren om mijn schoolopdrachten te spreiden en te plannen-Een planning maken met ruimte voor vrijetijd-Mezelf belonen wanneer ik me aan de planning houd.-Om hulp durven vragen door bijvoorbeeld beroep te doen begeleiding....
Je beste vriend of vriendin behaalt betere punten dan u. Je bent stiekem jaloers.	<ul style="list-style-type: none">-Mezelf afvragen waarom ik jaloers ben op mijn vriend(in) en me afvragen of dit gevoel mij vooruithelpt.-Andere mensen het geluk en leuke belevissen gunnen.-Doelen vooropstellen voor mezelf: hard werken aan mijn schoolopdrachten om zelf ook goede punten te behalen.

4.5 VERSCHILLENDE DOMEINEN VAN JIHAD

4.5.1 DE JIHAD TEGEN ONRECHTVAARDIGHEID

Zoals reeds besproken is de basisbetekenis van jihad dat men inspanningen levert om een bepaald doel te bereiken. Het te behalen doel kan verschillend zijn. Zo komt jihad voor in verschillende domeinen, bijvoorbeeld de jihad tegen onrechtvaardigheid, de ideeënjihad of ideeënstrijd, de maatschappelijke jihad, de economische jihad en de jihad voor het milieu¹⁶.

Rechtvaardigheid is een van de islamitische basisprincipes waardoor men steeds tegen elke vorm van onrechtvaardigheid moet optreden. In een hadith zegt de profeet: "Help zowel jouw broeder die onrecht verricht alsook de slachtoffers van onrecht." Een metgezel van de profeet stelde tevens de vraag: "O boodschapper van Allah. We kunnen het slachtoffer van onrecht helpen, maar hoe moeten we de persoon die onrecht verricht dan helpen? De profeet antwoordde: "Door hem van zijn onrechte daden af te houden."

Figuur 4.6
Bron: © zendograph /
Adobe Stock

4.5.2 DE IDEEËNSTRIJD OF IDEEËNJIHAD

De ideeënjihad houdt in dat men inspanningen levert om incorrecte, gewelddadige, verkeerde ideeën te weerleggen. Denk aan de ideologie van bepaalde extremistische groeperen die openlijk aanzetten tot geweld tegen andersgelovigen en verkondigen dat veranderingen enkel met geweld tot stand komen.

Figuur 4.7
Bron: © vegefox.com /
Adobe Stock

4.5.3 DE MAATSCHAPPELIJKE JIHAD

De maatschappelijke jihad betekent inspanningen leveren om zorg te dragen voor jezelf en de ander in de maatschappij. Dit vertrekt vanuit de simpele zaken zoals het onderhouden van het gezin, het respecteren van ouderen, naasten, burens, collega's, leerkrachten,...

Figuur 4.8
Bron: © Good Studio /
Adobe Stock

¹⁶ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Caïro, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 231-236

Dat het geen grootse handelingen moeten zijn wordt verduidelijkt in volgend verhaal uit de hadith: “Een man bracht een bezoek aan profeet Mohammed en vroeg hem de toestemming/goedkeuring om naar de oorlog te trekken. De profeet vroeg: “Zijn jouw ouders nog levend?” Hierop antwoordde de man: “Ja, mijn ouders leven gelukkig nog”. De profeet gaf vervolgens als antwoord: “Jouw jihad is jouw ouders goed onderhouden en verzorgen”.

Hieruit leiden geleerden af dat de relatie met bloedverwanten essentieel is binnen de islam.

Niet enkel bloedverwanten of moslims onderling, maar alle mensen ongeacht de achtergrond, levensbeschouwing, geslacht, ideologie... dienen een maatschappelijke jihad jegens elkaar te voeren door elkaar te respecteren.

4.5.4 DE ECONOMISCHE JIHAD

De economische jihad betekent het financieel onderhouden en ondersteunen van het gezin, familieleden, naasten en allen voor wie men de financiële verantwoordelijkheid draagt. Bovendien wordt in de islam aangezet tot werken opdat eenieder die economische jihad kan voeren. Werken en bijdragen aan de maatschappij, aan jezelf en aan naasten is zelf ook een vorm van economische jihad.

Figuur 4.9
Bron: © suriyapong /
Adobe Stock

In de islam wordt ook sterk aangeraden om bij te dragen aan een sterke economie van een land. Ook wordt gestimuleerd om niet economisch afhankelijk te zijn van anderen. Profeet Mohammed zei hierover: “De bovenhand is beter dan de onderhand. De bovenhand is de persoon die geeft en de onderhand is de persoon die ontvangt.”

4.5.5 DE JIHAD VOOR HET MILIEU

In de Koran wordt iedere moslim als khalifa of verantwoordelijke voor de harmonie in het milieu gezien. Een jihad voor het milieu voeren betekent alle nodige inspanningen leveren die het milieu in brede zin ten goede komen.

Figuur 4.10
Bron: © beeboys /
Adobe Stock

4.5.6 OEFENINGEN

OEFENING 1: Binnen welk domein van jihad vallen onderstaande handelingen?

Jihad tegen onrechtvaardigheid – Ideeënjihad – Maatschappelijke jihad – Economische jihad – Jihad voor het milieu

SOORT JIHAD	HANDELING
Jihad tegen onrechtvaardigheid	Slachtoffer van onrecht te hulp schieten.
Economische jihad	Een baan zoeken om zichzelf en naasten te onderhouden.
Maatschappelijke jihad	Grootouders regelmatig bezoeken.
Ideeënjihad	In dialoog treden met iemand die gewelddadige ideeën verkondigt.
Jihad van het milieu	Ecologische voetafdruk reduceren.

4.6 WOORDENLIJST

Jihad: Taalkundig betekent jihad 'een inspanning leveren.

Al-Qital: Taalkundig betekent het strijden.

Al-Harb: Letterlijk betekent het oorlog.

Al-Unf: Letterlijk betekent het geweld.

Al-Irhab: Al-Irhab staat voor terrorisme. 'Terroriseren'.

Takfier: Iemand als niet-moslim verklaren. (pg.7)

Spirituele jihad: Een moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn.

Hikma: ultieme wijsheid.

An-Nafs Al-Ammara: De begeerlijke ziel.

An-Nafs Al-Lawama: De vermanende ziel.

An-Nafs Al-Moetma-iena: De stabiele/rustige ziel.

Ideeënstrijd: Een figuurlijke strijd van verschillende ideologieën.

Maatschappelijke jihad: Inspanningen leveren om zorg te dragen voor jezelf en de ander in de maatschappij.

De economische jihad: Het financieel onderhouden en ondersteunen van zijn gezin, familieleden, naasten en allen voor wie men de financiële verantwoordelijkheid draagt.

De jihad voor het milieu: Alle nodige inspanningen leveren die het milieu in brede zin ten goede komen.

4.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

Ahmed begint te sparren met zijn sparringpartner. Hij is extreem agressief vandaag.

Sparringpartner: Hey Ahmed, wat is er aan de hand? Je zit vol frustraties! Ik heb je nog nooit zo zien sparren.

Ahmed: Pfff ik wil er niet over praten.

Sparringpartner: Zeg me, je moet je problemen niet voor jezelf houden, praat erover. Je kunt het met mij delen.

Ahmed: Ik ben echt kwaad! Ik was na school op weg naar de club. De politie hield me tegen. ALWEER. Ze zochten mij en begonnen mijn sporttas en zelfs mijn schooltas te onderzoeken.

Het gebeurde allemaal dicht bij mijn school. Mensen die ik van school ken keken me aan alsof ik iets gestolen had. Ik voelde me zo vernederd. Ze behandelden me echt zonder respect. Ik ben er zo klaar mee dat dit soort situaties zo vaak gebeuren.

Sparringpartner: Ik weet wat je doormaakt. Ik heb het ook vaak meegemaakt. Ze haten moslims. Het zijn eigenlijk onze vijanden omdat ze geen moslims zijn.

Een vriend van mij zei onlangs dat zelfs de Koran spreekt over onze "vijanden" en dat jihad zelfs is toegestaan. "En degenen die voor Ons strijden - Wij zullen hen zeker op Onze wegen leiden. En voorzeker, Allah is met de weldoeners."

Ahmed: Wow ja bro...ik weet niet of het waar is maar het is niet de eerste keer dat ik over deze Koranverzen hoor.

Trainer Samir hoort de jongens met elkaar praten. Hij onderbreekt ze

Trainer Samir: Jongens, dit zijn herkenbare verhalen. Dit heet "racial profiling". Het is onrechtvaardig om dit soort onrecht te ervaren. Aan de andere kant moeten we het probleem niet veralgemenen. Het gaat vaak om een paar individuen. Dit kan zoveel woede opwekken en dat begrijp ik. Het kan je zelfs op gevaarlijke ideeën brengen. Maar citeer alsjeblieft geen Koranverzen in zo'n situatie en haal ze niet uit hun specifieke context. Het woord jihad heeft veel meer betekenissen dan het woord dat vaak door iedereen wordt gebruikt.

Ahmed: Werkelijk? Hoe kunnen we jihad dan begrijpen?

Trainer Samir: Volgens bekende geleerden is spirituele jihad de hoogste vorm van jihad. In deze concrete situatie zou het betekenen dat je je frustraties onder controle moet houden en niet hele groepen moet veralgemenen door het gedrag van een individu te bekritisieren. Het is erg moeilijk, dat weet ik, maar daarom wordt het ook jihad genoemd. Want jihad betekent oorspronkelijk een grote inspanning leveren.

Ahmed: Samir... Ik heb het gevoel dat de maatschappij niet wil dat wij er deel van uitmaken, hoe hard we het ook proberen. Ik zal voor altijd de 'een van de anderen' blijven. Ik ben zo moe van dat gevoel.

Trainer Samir: Ahmed luister. Kijk eens naar de diversiteit binnen onze bokscub. Die diversiteit weerspiegelt de realiteit in onze samenleving. Het maakt niet uit wie je bent of waar je vandaan komt. We delen dezelfde passie, in dit geval boksen, en dat is wat ons bindt.

Ik zal je iets vertellen. Ik ben trainer geweest van een zeer getalenteerde kampioen bokser. Hij had veel potentie om door te breken. Het probleem was dat hij vol frustraties zat. Hij kwam zelfs niet opdagen op de bokscub en verloor op het einde zijn motivatie. Boksen betekent terugvechten. Je kan 10 keer neergehaald worden, maar je moet 11 keer opstaan. Je moet toegewijd blijven als je je doelen wilt bereiken en veranderingen wilt creëren. En wat denk je dat de getalenteerde bokser heeft gedaan om veranderingen te bewerkstelligen en zijn doelen te bereiken?

Ahmed: Geen idee trainer, wat heeft hij gedaan?

Trainer Samir: Hij is gestopt met in zichzelf te geloven. Hij heeft zichzelf opgegeven. Hij geloofde niet meer in onze maatschappij of in de mogelijkheid van verandering. Hij ging naar Syrië in de overtuiging dat hij onze samenleving hier kon veranderen door daar te vechten. Hij ging om met de verkeerde mensen die hem deden geloven dat hij de maatschappij kon veranderen door geweld. Hij en zijn groep extremisten deden een strategische oproep tot de jihad. Zij beschouwden de leiders van Islamitische landen als ongelovigen omdat zij partners waren van Westerse landen.

Ahmed: Echt waar?

Trainer: Hun visie op het gebruik van geweld is totaal verkeerd. Een moslim als een ongelovige of takfir beschouwen is gevaarlijk. Trouwens, er is geen dwang in onze religie. Zoals aangegeven in surat al baqarah vers 256: "Er is geen dwang in onze religie". Daarom is deze vorm van geweld geenszins legitiem, zelfs niet als iemand een ongelovige is, dat zou haar of zijn keuze zijn.

Ahmed: Hmmm okay...

Trainer Samir: Moslimgeleerden hebben ook voorwaarden verbonden aan het gebruik van geweld: De voorwaarden zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen zijn uitgeput.
- 2) Wanneer een land onrecht is aangedaan.
- 3) Wanneer mensen uit hun huizen worden verdreven.
- 4) Je mag nooit vrouwen, kinderen, bejaarden of zieken doden.

5) Wanneer je geweld gebruikt, respecteer dan altijd de natuur en de dieren.

6) Respecteer de huizen van mensen.

7) Plunderen is niet toegestaan.

Geen van deze regels werd gerespecteerd door de jihadi extremisten. Terwijl de islam ons gebiedt alles vreedzaam te regelen, gaan ze direct over tot geweld. Zoals het voorbeeld van Farao en profeet Mozes in de Koran: "Ga beiden (Mozes en zijn broer Aaron) naar Farao, want hij heeft overtreden. Spreek tot hem beiden zachtmoedig. Misschien zal hij het ter harte nemen.

De geleerden concluderen uit dit vers dat men eerst de diplomatieke weg moet kiezen om geweld te stoppen. Farao staat bekend als een grote tiran en toch beveelt Allah Mozes en zijn broer Haroen om zacht tot hem te spreken.

Ahmed: Het is zeker niet een zaak van hen tegen ons, noch is het dat niet-moslims onze vijanden zijn. Dus zij gebruiken de jihad op een verkeerde manier?

Trainer: : Precies. Stel doelen in het leven en wees ambitieus. Ik heb geleerd hoe mislukkingen te aanvaarden en verder te gaan zonder de hoop te verliezen. Moed is de bereidheid om angst onder ogen te zien. Ook als moslims zijn wij verantwoordelijk voor onze bijdrage aan de samenleving. Iedereen is hier welkom. WIJ ZIJN ÉÉN TEAM. We zitten hier samen in.

Ahmed: Ik kijk echt tegen u op trainer. Uw woorden zijn zo inspirerend!

Trainer Samir: Bedankt kiddo. Trouwens, een vriend van mij geeft een lezing voor de politie en maatschappelijk werkers over cultureel en religieus bewustzijn. De lezing kan misschien in onze club gehouden worden? Op die manier kunnen we een dialoog met hen hebben en onze dagelijkse ervaringen met raciale profilering delen. Wat vinden jullie?

Ahmed: Ik zou graag mijn frustraties met hen delen.

Trainer Samir: Ok geweldig! Laten we een bijeenkomst organiseren met de clubleden en samen brainstormen. Ik zal mijn vriend uitnodigen!

4.8 BIBLIOGRAFIE

O. AMOS, Beste Fanatici, Drie essays, Amsterdam, De Bezige Bij, 2017.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

MALIK, al-Muwatta, Beiroet, Dar Iyha Attourat Alarabiya.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

<https://koran.nl/soera-12-yusuf-jozef-zoon-van-jakob/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-75-al-qiyamah-de-wederopstanding/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-8-al-anfal-de-buit/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-89-al-fajr-de-dageraad/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-66-at-tahrim-verbod/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-18-al-kahf-de-grot/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-91-ash-shams-de-zon/> (toegang 02.08.2020)

<http://www.risallah.com/hadith/hadith.php?cat=4>. (toegang 02.08.2020)

<https://hadithvandedag.nl/allah/allah-gedenken>. (toegang 02.08.2020)

CiRRA

CENTRE OF EXPERTISE FOR INTELLECTUAL REFORMATION, RESEARCH AND ADVICE

Brahim Bouzarif (1982) is docent islamitische theologie/ filosofie en vice-directeur van CIRRA. Hij is afgestudeerd aan de theologische Faculteit-Imam Universiteit in Riyad. Daarnaast beschikt hij ook over een masterdiploma in religiewetenschappen van KU Leuven. Hij is ook een Khatib Al-Jumu'a (imam van het vrijdaggebed). Hij heeft in verschillende moskeeën in Vlaanderen (België) gepredikt

Brahim Bouzarif is sinds 2017 op grote schaal betrokken bij de-radicaliseringprogramma's in scholen en gevangnissen van België. Hij geeft ook opleidingen aan leerkrachten en schoolhoofden rond thema's als "Hoe omgaan met levensbeschouwelijke diversiteit?"

 DUC8 Consortium

Lapino Albino

Dit boek is gefinancierd door het Fonds voor interne veiligheid - Politie van de Europese Unie.

9 789464 449037 >